

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง
ในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า
อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

APPLYING BUDDHIST PRINCIPLES TO PROMOTE DEMOCRATIC POLITICAL
CULTURE AMONG PEOPLE IN BAN LAO SUBDISTRICT
MAE CHAI DISTRICT PHAYAO PROVINCE

¹พระธวัช ธนาวตโน (ไชยสุข) PhaThanawat Thanawaddhano (Chaiyasuk)

²พระเมธีวชิรคุณ PhaMethivachirakun ³สมยศ ปัญญามาก Somyot Panyamak

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phayao Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Chaiyasuk234@gmail.com

Article Received: September 17, 2025. Revised: March 23, 2026. Accepted: March 25, 2026.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา 2) เพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 การวิจัยนี้เป็นแบบผสมวิธีโดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน วิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 รูป/คน ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนมีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ แตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยยะสำคัญที่ 0.005 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ 3) การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางการเมืองส่งเสริมประชาธิปไตยในพื้นที่ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา และด้านสมานัตตตา ทำให้สังคมเกิดความสันติสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคมในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง

คำสำคัญ: การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง, ระบอบประชาธิปไตย, หลักสังคหวัตถุ 4

Abstract

The objectives of this research paper are: 1) to study the level of political culture in the democracy of the people in the area; 2) to compare the political culture in democracy of the people in the Ban Lao sub-district, Mae Jai district, Phayao province classified according to personal factors; and 3) to propose the application of Buddhist principles, specifically the Saṅghavattḥu IV (Four Bases of Social Solidarity), to promote democratic political culture in the area. This research is a mixed-methods research design. The quantitative research used questionnaires from a sample of people aged 18 years and older in Ban Lao sub-district and analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation. For the qualitative phase, in-depth interviews were conducted with 12 key informants, and the data were analyzed using content analysis.

The research results found that: 1) the level of democratic political culture among the people in Ban Lao Sub-district, Mae Jai District, Phayao Province, was at a high level. 2) Comparative analysis revealed that people in Ban Lao Sub-district, Mae Jai District, Phayao Province classified by personal factors, it was found that the people's gender, age, education, occupation, and income differed significantly in all aspects at 0.05, thus supporting the hypothesis. 3) The application of the Saṅghavattḥu IV principles to promote democratic political culture involves transforming political attitudes across four dimensions: Dāna (Generosity), Piyavāca (Kindly Speech), Atthacariyā (Useful Conduct), and Samānattatā (Consistent Integrity). These principles foster social harmony and public benefit, effectively strengthening the political culture.

Keywords: Political Culture Promotion, Democratic System, Saṅghavattḥu IV Principles

บทนำ

วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นแนวคิดและเป็นลักษณะเฉพาะในการดำเนินชีวิตของคนในแต่ละสังคม ที่แสดงออกถึงความเจริญของงาน ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความก้าวหน้าของคนส่วนใหญ่ในสังคมนั้นๆ ยอมรับว่าเป็นสิ่งดีงาม (อมร พิภูลงามโชติ และณฐมน หมวกฉิม, 2564) โดยสร้างเป็นกฎเกณฑ์แบบแผน เพื่อนำไปปฏิบัติให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน และถ่ายทอดให้แก่คนรุ่นหลังจนเป็นวิถีของสังคมโดยวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่หล่อหลอมอุปนิสัย มารยาท ความคิด ความเชื่อค่านิยม บรรทัดฐานในการประพฤติปฏิบัติของคนในสังคม ซึ่งวัฒนธรรมทางสังคมมีส่วนในการหล่อหลอมวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละระบบการเมือง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2556) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมการเมืองที่มีรูปแบบการปกครองในระบอบต่างๆ ด้วยเหตุนี้วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นเรื่องของการสร้างอัตลักษณ์ในสังคมการเมือง ต่อมาวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นมีวิวัฒนาการและมีการผสมกลมกลืนเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ในเมืองตลอดจนมีการถ่ายทอดหรือปรับเปลี่ยนไปจึงทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองกลายเป็นเรื่องของค่านิยม ระบบความคิดความเชื่อและบรรทัดฐานที่แต่ละสังคมการเมืองนั้นๆ ตระหนักและ

ให้เห็นคุณค่าทั้งเหมือนกันและแตกต่างกันกับสังคมอื่น (พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, 2567) สังคมไทยในปัจจุบัน การพัฒนาการเมืองไทย นอกจากเป็นปัญหาโครงสร้างหรือสถาบันทางการเมืองแล้ว ยังเป็นเรื่องของ "วัฒนธรรมทางการเมืองไทย" ที่ฝังรากลึกมานานตั้งแต่อดีต ย่อมเกิดปัญหาอุปสรรคในการพัฒนา ประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะปัญหาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองในยุคหลังนั้น เช่น ในสังคมไทยไม่ค่อยสงสัยหรือการมีส่วนร่วมในการตั้งคำถามหรือแสดงออกทางแนวความคิดว่า การที่ระบบการเมืองในสังคมของเรามีลักษณะอย่างนี้ และที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นเพราะคนไทยส่วนใหญ่มีความเชื่อ มีค่านิยม และพฤติกรรมที่สนับสนุนให้เป็นเช่นนั้นหรือไม่ (กล้า สมุทวณิช, 2565)

ดังนั้น การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะในอดีตที่ผ่านมา สังคมไทยได้พยายามเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างและสถาบันทางการเมืองครั้งแล้วครั้งเล่า แต่ก็ไม่เคยได้คำนึงถึงปัจจัยพื้นฐานด้านสังคมและวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมุ่งปลูกฝัง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของประชาชนในสังคม ไม่ว่าจะ เป็นในด้านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา ด้านกลุ่มเพื่อน สื่อสารมวลชน และด้านสถาบันทางการเมือง จึงเป็นเหตุที่ทำให้ประชาธิปไตยของไทยล้มลุกคลุกคลาน (กล้า สมุทวณิช, 2565)

การพัฒนาหรือการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมนั้น จึงเป็นตัวกำหนดความก้าวหน้าใน วิถีระบอบประชาธิปไตย อันเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก ซึ่งด้านครอบครัว เป็นสถาบันหนึ่งที่มีผลต่อการ สนับสนุน ส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง เพราะเป็นสถาบันที่ช่วยพัฒนาสังคมเป็นอันดับแรก เช่น การให้ความรู้และ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ สร้างแรงจูงใจ การบ่มเพาะให้บุคคลในครอบครัว มีจิตสำนึก ประพฤติตนให้เกิด ประโยชน์ต่อสังคม เคารพต่อความเห็นต่าง เคารพสิทธิผู้อื่น (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2556) ในด้าน สถาบันการศึกษานั้น เป็นสถาบันหนึ่งที่มีผลต่อการ สนับสนุน ส่งเสริม ระบอบการปกครองและบ่มเพาะ ปลูกฝังแนวทางการศึกษา ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ที่จะบ่มเพาะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ทั้งภาคทฤษฎี และทางปฏิบัติ ในเนื้อหาสาระวิชา ในด้านของกลุ่มเพื่อน ก็มีความสำคัญสามารถสวมบทบาท ในฐานะการกลมเกลียวทางการเมือง โดยแทนที่ครอบครัว และเครือญาติ กระตุ้นการเรียนรู้ การแชร์ข้อมูล ข่าวสารเพื่อส่งต่อข้อมูลในกลุ่มเพื่อน เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง และการชักชวนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ในรูปแบบต่างๆ (พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, 2567) ด้านสื่อสารมวลชน ควรเป็นตัวสำคัญในการส่งต่อข้อมูลที่ มาพร้อมกับความเจริญก้าวหน้าในยุคใหม่ ที่ทำหน้าที่นำเสนอความสารทางการเมือง หรือเหตุการณ์ทาง การเมืองที่เกิดในทั้งในและนอกประเทศ รวมถึงการวิเคราะห์เหตุการณ์ทางการเมืองให้ผู้รับ ได้วิเคราะห์ตาม ความเป็นจริง ซึ่งมีอิทธิพลสูงมากในยุค 5G หรือ AI การสื่อสาร จึงมีความสำคัญทางการเมืองต่อการดำเนิน ชีวิตและการตัดสินใจของประชาชนอย่างกว้างขวาง (นันทนา นันทวโรภาส, 2563) และด้านสถาบันทาง การเมือง ก็สถาบันที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตย ได้เป็นอย่างดี คือการสร้างการมีส่วนร่วมของ ประชาชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงออกทางความคิดไม่จำกัดสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร (วิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ, 2566)

จากการศึกษาเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อ ส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา เพื่อนำเสนอการประยุกต์นำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ เป็นหลักธรรมที่จะ นำพามาซึ่งความสงบสุขมาสู่สังคมเพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว โดยหลักธรรมสังคัตถุนี เป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งการ

สงเคราะห์กัน, ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน ที่เป็นส่วนที่จะส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งการเสียสละ สงเคราะห์มีน้ำใจต่อกัน สร้างความสามัคคีธรรม สร้างการแบ่งบัน เพื่อลดอคติทางการเมืองในสังคม รวมถึง การประพุดิตนให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ร่วมพัฒนาประชาธิปไตย ในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
2. เพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักสังคหวัตถุ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปจำนวน 7,549 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ เท่ากับ 0.05 จึงได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 380 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงคุณภาพ ได้แก่ผู้มีความรู้ในด้านต่างๆ จำนวน 12 รูป/คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติด้านรัฐศาสตร์ บุคลากรหน่วยงานภาครัฐและนักการเมืองท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนเขตตำบลบ้านเหล่า
3. เครื่องที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม มีการสร้างแบบสอบถามดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองการในระบอบประชาธิปไตย เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ 2) นำข้อมูลที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 1 มาเป็นประเด็นคำถามสำหรับสร้างแนวทางการสัมภาษณ์ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะและดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย 3) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และความถูกต้องของเนื้อหา ตลอดจนความชัดเจนและการใช้ภาษาที่เหมาะสมของข้อคำถาม ซึ่งผลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่ามีค่าสอดคล้องดัชนีความถูกต้องอยู่ที่ 0.5- 1.00 4) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และของผู้เชี่ยวชาญหลังจากนั้นจึงนำไปเก็บข้อมูล โดยการทดลอง (Try Out) กับประชาชนนอกพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronback' Alpha ผลจากการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นรวม 0.953 5) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้จริงในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง

ในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ซึ่งมีลักษณะเป็นช่องรายการ (Check List) ส่วนตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

3.2 แบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์ประเภทกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ที่ต้องการรายละเอียดที่เจาะลึก (In-depth interview) และเป็นคำถามที่เหมือนกันหมด กับผู้ให้ข้อมูล โดยผู้ให้สัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ได้ดำเนินการดังนี้ 1) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ 2) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้ 3) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึก บันทึกเสียงและถ่ายภาพประกอบการสัมภาษณ์ 4) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอ ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตอนที่ 2 การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสถาบันครอบครัว ด้านสถาบันการศึกษา ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านสื่อสารมวลชน ด้านสถาบันทางการเมือง ตอนที่ 3 การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา ด้านสมานัตตตา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจะใช้ค่าความถี่ร้อยละ นำเสนอเป็นรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย วิเคราะห์ข้อมูล และเปรียบเทียบระดับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามปัจจัยส่วนบุคคล ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอ และสามารถตัดสินใจว่าจะดึงคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบทและจะทิ้งคำหรือข้อความใดออกไป คำนี้ถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์โดยมีการโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้น และนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่นๆ ได้

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านที่มีความคิดเห็นแล้วอยู่ในระดับมากในทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสถาบันการศึกษา ด้านสื่อสารมวลชน ด้านสถาบันครอบครัว ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านสถาบันทางการเมือง ตามลำดับ ดังแสดงในภาพตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา ในภาพรวม

การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา	ระดับการส่งเสริม			
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านสถาบันครอบครัว	3.94	.554	มาก	3
2. ด้านสถาบันการศึกษา	4.37	.540	มาก	1
3. ด้านกลุ่มเพื่อน	3.80	.598	มาก	4
4. ด้านสื่อสารมวลชน	4.24	.491	มาก	2
5. ด้านสถาบันทางการเมือง	3.66	.574	มาก	5
ภาพรวม	4.00	.351	มาก	

2. ผลการเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา ตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชากรในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 380 คน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 51.30 เพศหญิง จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 48.70 ตามลำดับ อายุพบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มากที่สุดคือ กลุ่มอายุ 18– 30 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 24.20 รองลงมาคือ กลุ่มอายุระหว่าง 31– 40 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็น ร้อยละ 23.90 และกลุ่มอายุที่มีน้อยที่สุดคือ กลุ่มอายุระหว่าง 61 ปีขึ้นไป จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 ตามลำดับ การศึกษา พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่ามากที่สุดคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 32.40 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 91 คิดเป็นร้อยละ 23.90 และกลุ่มที่น้อยที่สุดคือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษานุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ร้อยละ 9.50 ตามลำดับ อาชีพพบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มากที่สุดคือกลุ่มอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างประจำ จำนวน 154 คิดเป็นร้อยละ 40.50 รองลงมาคือกลุ่มอาชีพกสิกรรม/เกษตรกรรม จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20 และกลุ่มอาชีพที่น้อยที่สุด คือ กลุ่มอาชีพอื่นๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 ตามลำดับ รายได้ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มากที่สุดคือกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 51.80 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000–20,000 บาท

จำนวน 105คน คิดเป็นร้อยละ 27.61 และกลุ่มที่มีกรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีน้อยที่สุดคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอื่นๆ จำนวน 1 คน ร้อยละ 0.30 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยตามผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และกำหนดนัยสำคัญทางสถิติ p (Sig) = 0.05 ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะเเ็จ จังหวัดพะเยา ตามปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แสดงด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และ ค่าเอฟ (f-test) โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความนัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) โดยตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะเเ็จ จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน ผลจากการวิเคราะห์สมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง ประกอบการบรรยาย สรุปสรุปผลการทดสอบสมมติฐานดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	สมมติฐาน	การทดสอบ			ผลการทดสอบ
			ค่า t	ค่า f	Sig.	
1.	เพศ	ประชาชนมีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะเเ็จ จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน	-3.98	-	0.000*	ยอมรับสมมติฐาน
2.	อายุ	ประชาชนมีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะเเ็จ จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน	-	3.017	0.016*	ยอมรับสมมติฐาน
3.	การศึกษา	ประชาชนมีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้าน	-	4.558	0.001*	ยอมรับสมมติฐาน

		เหล่า อำเภอมแม่ใจ จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน				
4.	อาชีพ	ประชาชนมีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมแม่ใจ จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน	-	2.516	0.041*	ยอมรับสมมติฐาน
5.	รายได้	ประชาชนมีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมแม่ใจ จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน	-	4.773	0.001*	ยอมรับสมมติฐาน

ผลจากการวิเคราะห์สมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง ประกอบการบรรยายสรุปสรุปผลการทดสอบสมมติฐานดังตาราง จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอมแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักสังคหวัตถุ 4

3.1 ด้านสถาบันครอบครัว 1) ควรเป็นสถาบันหนึ่งที่มีผลต่อการ สนับสนุน ส่งเสริม เพราะสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม ทั้งให้การอบรมสั่งสอนแก่เด็กให้รู้จักระเบียบของสังคม เพราะมีอิทธิพลต่อเด็กมาก 2) ควรเป็นแบบแผนหรือพฤติกรรมที่เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคมที่มีความชัดเจนแน่นอนบ้าง ไม่ชัดเจนบ้าง เพื่อการคงอยู่ของสังคมโดยรวม 3) ควรเป็นสถาบันหนึ่งที่มีผลต่อการ สนับสนุน ส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง ที่ช่วยพัฒนาสังคมเป็นอันดับแรก เช่น การให้ความรู้และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ สร้างแรงจูงใจ การบ่มเพาะให้บุคคลในครอบครัว มีจิตสำนึกประพฤติตนให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เคารพต่อความเห็นต่าง เคารพสิทธิผู้อื่น 4) ควรเป็นสถาบันหนึ่งที่มีผลต่อการ สนับสนุน ส่งเสริม สร้างค่านิยม และทัศนคติ ในเรื่องของการเมือง หรือสังคมการเมือง ที่เปรียบเสมือนตัวแทนของการกล่อมเกล่าทางการเมืองระดับต้น ที่จะปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองให้กับสมาชิกในครอบครัว

3.2 ด้านสถาบันการศึกษา 1) ควรมีส่วนในการปลูกฝังความรู้มากกว่าครอบครัว สามารถสอนให้คนรักชุมชน การสร้างจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม การสร้างกิจกรรมที่พัฒนาไปสู่ประชาธิปไตยในโรงเรียน การสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ 2) ควรเป็นสถาบันหนึ่งที่มีผลต่อการ สนับสนุน ส่งเสริม ระบอบการปกครองและบ่มเพาะปลูกฝังแนวทางการศึกษา บ่มเพาะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ทั้งภาคทฤษฎี และทางปฏิบัติ ในเนื้อหาสาระวิชา 3) การจัดการศึกษานั้น ควรมุ่งเน้นปลูกฝังผู้เรียนให้รู้จักการวิเคราะห์ กล้าตั้งคำถามและตอบโต้ อย่างตรงไปตรงมา กล้าวิพากษ์วิจารณ์ต่อบริบทของสร้างความรู้ความเข้าใจ ในสิทธิเสรีภาพความเสมอภาคในสังคม

3.3 ด้านกลุ่มเพื่อน 1) ควรสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและแบ่งปันความคิด และยังมีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมือง ในส่วนของตัวบุคคลไม่มีความแน่นอน สามารถสร้างความกดดันได้เฉพาะในกลุ่ม 2) ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีความอดทนและเข้าใจต่อความแตกต่างในกลุ่มเพื่อน เคารพความเห็นต่าง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในสังคมการเมืองการเคารพสิทธิบุคคล ทำให้เกิดความเท่าเทียมเกิดขึ้นในระหว่างกลุ่ม 3) สามารถสร้างแรงจูงใจให้เพื่อนนั้น มีแนวคิดและทัศนคติทางการเมืองให้เป็นไปแนวทางเดียวกัน รวมถึงสร้างให้คำปรึกษาและวิเคราะห์ผลทางการเมืองโดยการรับฟัง

3.4 ด้านสื่อสารมวลชน 1) ควรเป็นตัวสำคัญในการส่งต่อข้อมูล ที่มาพร้อมกับความเจริญก้าวหน้าในยุคใหม่ ที่ทำหน้าที่นำเสนอข่าวสารทางการเมือง 2) ควรมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่ายผ่านช่องทางต่างๆรวมถึงทางออนไลน์ แต่การที่นำเสนอสาระต่างๆนั้น จะต้องคำนึงถึงหลักของจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคม 3) ถ้ามองเรื่องการเมือง ก็เป็นกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องต่อการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริงในทัศนะ และความคิดเห็นตลอดจนประสบการณ์ทางการเมืองระหว่างบุคคล เป็นกระบวนการพิเศษที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมือง และทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมการเมือง

3.5 ด้านสถาบันทางการเมือง 1) ควรมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจ และสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบการเมือง โดยประยุกต์หลักธรรมในสังคหวัตถุ 4 เข้าไปใช้ในการทำงาน ให้มีประพัตติตนอย่างโปร่งใสมีประสิทธิภาพ และมียึดถือประโยชน์ส่วนรวม 2) จะต้องเน้นความสำคัญในข้อของการสร้างความตระหนักรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการเมือง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยสถาบันทางการเมืองในทุกระดับ 3) ช่วยสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตย การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงออกทางความคิด ไม่จำกัดสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร 4) ควรมุ่งเน้นให้ความสำคัญในหลักของการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้วย เพราะเป็นสิ่งสำคัญอันดับหนึ่งในการส่งเสริมประชาธิปไตย โดยเฉพาะสิทธิในการแสดงความคิดเห็น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา พบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านสถาบันการศึกษา ด้านสื่อสารมวลชน ด้านสถาบันครอบครัว ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านสถาบันทางการเมือง ตามลำดับ ในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูวินัยธรรอริษฐ์ สุวฑฺฒ (สุพพานิช) (2564) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยผ่านสถาบันครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถาบันการศึกษา กลุ่มอาชีพ (สถานที่ทำงาน) สถาบันสื่อมวลชน สถาบันทางการเมือง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษา คือ สถาบันสื่อมวลชน กลุ่มอาชีพ (สถานที่ทำงาน) สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน สถาบัน ครอบครัว ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาธีรดี ธรรมโสภณ (โสภิตธรรม) (2564) ที่พบว่า การอบรมกล่อมเกลางานทางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน

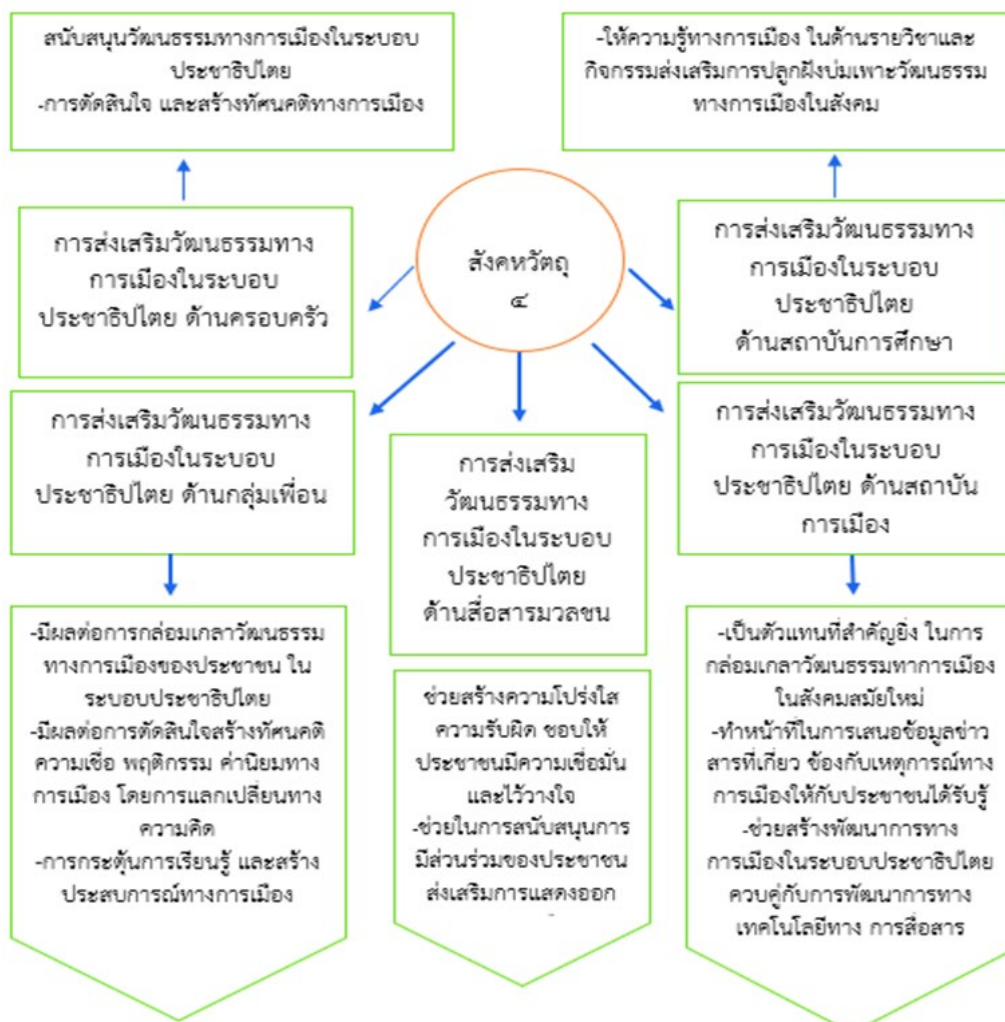
มัธยมศึกษาตอนปลายอำเภอเมืองอุทัยธานีจังหวัดอุทัยธานี คือ ด้านกลุ่มเพื่อน สื่อสารมวลชน ด้านสถาบันครอบครัว อยู่ในระดับมาก ด้านสถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนมีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปกิจ พรรัตนากุล (2564) ที่พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ อาชีพต่างกัน มีความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาชาติ ชาติชโย (2564) ที่พบว่า พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการตื่นตัวทางการเมืองในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตื่นตัวทางการเมืองในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานีโดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ผลการนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่า ด้านทาน การแบ่งปัน การช่วยเหลือและการให้การสนับสนุนซึ่งกันและและการให้ความรู้ ด้านปิยวาจา คือการสร้างสัมพันธที่ดี พูดด้วยวาจาไพเราะเป็นมิตร คือการไม่พูดเท็จ การไม่พูดส่อเสียด ด้านอัตถจริยา การประพฤติให้เป็นประโยชน์ ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวมีคุณสมบัติสำคัญคือ ความซื่อสัตย์สุจริต การรับผิดชอบต่อหน้าที่ ด้านสมานัตตตา การประพฤติตนเสมอต้นเสมอปลาย เป็นที่ยอมรับและไว้วางใจของผู้อื่น มีความหนักแน่นและมีความเสมอภาค รวมถึงการเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ วางตัวให้เหมาะสมกับฐานะของตนอย่างเท่าเทียมทั้งหมดนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสังคหวัตถุ 4 ที่ช่วยสร้างสันติสุข โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอนุวิทย์ หน่อทอง (2566) ที่พบว่า พบว่า ด้านทาน นักการเมืองควรมีบทบาทในการแบ่งปัน การส่งเสริม และสนับสนุน การเสียสละ ในการให้บริการ ด้านปิยวาจา นักการเมืองควรมีบทบาทในการให้การต้อนรับด้วยความยินดีอำนวยความสะดวก ด้วยถ้อยคำที่สุภาพไพเราะยิ้มแย้มแจ่มใส ด้านอัตถจริยา นักการเมืองควรมีการให้บริการประชาชนอย่างเต็มที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ ทั้งยังประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน ด้านสมานัตตตา นักการเมืองควรมีความประพฤติตนเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่ดำรงอยู่ โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี บุญเรือง และสุรพล สุยะพรหม (2566) ที่พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความนิยมทางการเมือง หลักสังคหวัตถุ 4 เป็นแนวประพฤติปฏิบัติ ทานการให้ที่ยิ่งใหญ่ ปิยวาจา การพูดอย่างสร้างสรรค์ อัตถจริยา รับผิดชอบต่อชีวิตของตนและทุกคนในชุมชนทุกคน สมานัตตตา มีน้ำใจปรารถนาเพื่อประโยชน์สุขที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา เพื่อเป็นแนวทางในการกับหลักสังคหวัตถุ 4 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา เพื่อเป็นแนวทางในการกับหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่

1. ด้านสถาบันครอบครัว (จุดเริ่มต้นและรากฐาน) เป็นสถาบันพื้นฐานที่มีอิทธิพลสูงสุดในการกล่อมเกลาวัฒนธรรมทางการเมืองแก่เด็ก ทำหน้าที่ปลูกฝังระเบียบวินัย จิตสำนึกสาธารณะ และสร้างค่านิยมประชาธิปไตย เช่น การเคารพสิทธิผู้อื่น การยอมรับความเห็นต่าง และการทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม
2. ด้านสถาบันการศึกษา (แหล่งบ่มเพาะปัญญา) สานต่อจากครอบครัว เน้นสร้างความรู้ความเข้าใจทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ จัดการเรียนรู้ที่สอนให้รักชุมชน บรรจุหลักสูตรประวัติศาสตร์และประชาธิปไตย

ที่สำคัญคือต้อง สอนให้คิดวิเคราะห์ กล้าตั้งคำถาม กล้าวิพากษ์วิจารณ์ และเข้าใจเรื่องสิทธิเสรีภาพความเสมอภาคอย่างแท้จริง

3. ด้านกลุ่มเพื่อน (พื้นที่แลกเปลี่ยน) มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองผ่านการพูดคุยและแรงกดดันทางสังคม ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ สร้างวัฒนธรรมการรับฟังและอดทนต่อความเห็นที่แตกต่าง เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและการให้คำปรึกษาทางการเมืองที่ถูกต้อง

4. ด้านสื่อสารมวลชน (ช่องทางข้อมูลข่าวสาร) เป็นตัวกลางนำเสนอข้อมูลที่เข้าถึงง่ายและรวดเร็วในยุคดิจิทัล นำเสนอข่าวสารด้วย จิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริงและประสบการณ์ทางการเมืองที่ถูกต้องแก่ประชาชน

5. ด้านสถาบันทางการเมือง (ต้นแบบความเชื่อมั่น) สร้างความไว้วางใจและคุ้มครองประชาชน ประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำงานให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม และให้ความสำคัญสูงสุดกับ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ของประชาชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ควรหันมาทำความเข้าใจและติดต่อสื่อสารเพื่อให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชน ในเรื่องของการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง

1.2 หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ควรให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในเรื่องของการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในด้านต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปประเด็น การเสริมสร้างค่านิยมทางการเมืองของประชาชน การกล่อมเกลาวรรณธรรมทางการเมืองเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน พฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งและรูปแบบการส่งเสริมประชาธิปไตยในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

กล้า สมุทวณิช. (2565). รัฐธรรมนูญได้ทุ่มจุดเริ่มต้นวงจรอุบาทว์รัฐประหาร ฉีกและเขียนรัฐธรรมนูญครั้งแรกของไทย. แหล่งที่มา <https://pridi.or.th/th/topics/> สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2567.

นันทนา นันทวโรภาส. (2563). สื่อสารการเมืองทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. พิมพ์ครั้งที่ 3. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ปกิจ พรรัตนานุกุล. (2564). ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สารนิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2567). สังคมวิทยาการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: ภาพพิมพ์.

- พระครูวินัยธรอริชฐ์ สุวฑฺฒ (สุขพานิช). (2564). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี. คุษฎฺฐินิพนธ์ปรัชญาคุษฎฺฐิบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาชาติ ชاعرชโย. (2564). การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาธีรดี ธรรมโสภโณ (ไศภิตธรรม). (2564). การอบรมกลุ่มเกลาทางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอำเภอเมืองอุทัยธานีจังหวัดอุทัยธานี. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ. (2566). หลักรัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- วิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ. (2566). ในสายธารการเคลื่อนไหว: มองการเมืองภาคประชาชน การเลือกตั้ง และความหวังต่อการเมืองในสภาฯ. แหล่งที่มา <https://www.the101.world/witool-leanjamroon-on-thai-civic-politics/> สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2567.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2556). วัฒนธรรมทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์
- สุมาลี บุญเรือง และสุรพล สุยะพรหม. (2566). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองในจังหวัดบุรีรัมย์. วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการ, 6(3), 99–112.
- อนุวิทย์ หน่อทอง. (2566). ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทนักการเมืองในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อมร พิภูลงามโชติ และณฐมน หมวกฉิม. (2564). การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในกรุงเทพมหานครกรณีศึกษาประชาชนในเขตบางกะปิ. วารสารรัชต์ภาคย์, 15(39), 124-136.